

**Delta i debatten,
skriv til oss!**

Send ditt innlegg til: debatt@nationen.no

Innlegg kan også sendes per post til Nationen, Postboks 9390 Grønland, 0135 Oslo. Merk konvoluttene «debatt». Innlegg som sendes elektronisk blir prioritert.

Tekstlengder:

Kronikk: Maks 3500 tegn med mellomrom.

Leserinnlegg: Maks 2500 tegn med mellomrom

Kun bestilte kronikker honoreres. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innsendt stoff og til å publisere det elektronisk.

KRONIKK

Hogst: Et organisert system for skogkoordinator-stillinger bøter på utfordringene med eiendomsstrukturen i skogen, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: SIRI JUELL RASMUSSEN

Åpent innspill til SKOG22

Hva gjør en med alle de små skogeiendommene? Andre spørsmål kan stilles: Hva gjør skogeieren med det beskjedne skogarealet sitt? Hva er det mulig for den lille skogeieren å gjøre med skogen? I faktisk areal er ikke skogeiendommene nødvendigvis små. De aller minste eiendommene, de under 25 dekar produktivt skogareal, inkluderes ikke en gang i norsk statistikk. De øvrige eiendommene eid av personlige skogeiere har på landsbasis i gjennomsnitt omtrent 450 dekar produktiv skog – det er mange kvadratmeter, trær, vekst og natur, det.

Det er i norsk skogbrukssammenheng at skogeiendommene er små. De er små i dagens skogbruk fordi hogstteknologi og økonomiutvikling hos skogbruksnæring har løpt fra 450 dekar som fruktbar eiendomsstørrelse for skogbruksaktivitet. Det gir ingen adekvat økonomisk margin å hogge på for små drifter. «Svenskene hogger ikke under et par tusen kubikk» var seksjonssjef Østhasel i Maskinentreprenørens Forbund sitert på i Nationen i 2013. «I et skjerpet marked må vi ha enda større og færre drifter», varslert direktør Slettebø i AT Skog i fagtiddskriftet Norsk Skogbruk samme år. Budskapet samme sted og år fra adm.dir. Borchgreving i Viken Skog var at det norske familieskogbruket nesten har tatt

livet av hele den norske treforedlingsindustrien. «Driftskostnadene må ned», påpekte Pöyry, og Menons formulering var at eiendomsstrukturen gjorde rasjonelle drifter og optimal produksjon vanskelig.

Det var i fjor. Utsagnene er tilsvarende i år. Driftsstørrelse er en viktig kostnadsdriver, summerte Damvad opp. På Østerdalskonferansen hevdet Jon Gunnar Pedersen, statssekretær i finansdepartementet, angivelig at dagens eiendomsstruktur måtte forandres. Over tid var det ført en politikk som hadde gitt «en altfor stor grad av hobbyvirksomhet». I publikasjonen «Utfordringer og mulige tiltak for revitalisering av skognæringen i Norge» med Bergsaker hos Norskog som redaktør, var det tommeromsetningsleddet som ble gitt oppgaven å organisere driftene slik at flytte- og driftskostnadene kunne begrenses. Det igjen ville imidlertid, het det seg, påføre omsetningsleddet og verdikjeden større kostnader.

Også i skogeiernes husholdøkonomi er eiendommene små. De er det nå, men var det ikke før. Før, har utallige skogeiere påpekt til meg, før – da kunne en kjøpe en traktor for en hogst, eller pusse opp huset eller få betalt ned gjelden. Nå derimot, nå kan den økonomiske gevinsten fra hogst knapt konverteres til noe av en viss størrelse eller betydning. Tall fra Statistisk sentralbyrå verifiserer skogeiernes påpekninger. I 2010 hadde 23.300 personlige skogeiere positiv næringsinntekt fra skogbruket, og godt og vel fire av fem av dem hadde mindre enn 50.000 kr i inntekt. Gjennomsnittlig utgjorde næringsinntekten fra skogbruk kun 7 prosent

av skogeiernes samlede inntekt det året, 1 prosent dersom også ektefelles/samboers inntekt tas med. Med en slik prosentandel av husholdøkonomien er det formodentlig vanskelig for den gjengse personlige skogeiere å gi skogen noen stor plass i hverdagslivets tanke og handling. Det gjelder selvsagt også for de ca. 87.000 skogeiere som ikke hadde positiv næringsinntekt fra skogen det året.

SKOG22 er en strategiprosess som skal peke ut hvordan skognæringen kan se ut og hvilke grep som må tas for å komme dit. SKOG22 har fått mandatet sitt av regjeringen via Landbruks- og matdepartementet. De mange små skogeiendommene er, som ovenfor skissert via sitat og henvisninger, en utfordring for skogbruksaktørene. Jeg vil spørre SKOG22 og skogbruksaktørene: Hva er faktisk problemet? Er det eiendomsstørrelsen? Fravær av aktivitet i skogen? Fravær av den aktive skogeiere? Fraværet av skogeieren som lever av det skogen kan gi av økonomisk inntjening? Alt etter hva en ser som problemet, får en forskjellige botemidler. Å få justert eiendomsstørrelsen slik at det blir mer skog på hver enkelt skogeiers hånd, vil ta en del tid. Enda lengre tid vil det ta å få så mye mer skog på den enkelte skogeiers hånd at skogeierne generelt kan hente årsinntekten fra skogen. Mitt forslag til botemiddel er å få plass et organisert system for skogkoordinator-stillinger.

Skogkoordinatoren skal organisere eiendomsverbyggende skogeiersamarbeid og sørge for å ta et helhetlig grep over flere skogeiernes skog eller bistå skogeiere slik at de selv får tatt det. Det

helhetlige grepet kan innebære å se eksempelvis den aktuelle skogen, terrenget, driftsteknikk og veinett under ett, og så finne optimale løsninger for aktuelle aktiviteter som skal skje i skogen en viss tid fremover. Skogkoordinatorene bør være ansatt hos en i markedet med nøytral part. Et organisert system for skogkoordinator-stillinger bøter på utfordringene med eiendomsstrukturen (og eventuelt teigdeling), det vil gi aktivitet i skogen, det aktiverer skogeierne, reduserer flytte- og driftskostnadene og innebærer i tillegg kompetanseoverføring til skogeierne.

Innsiktene om det fruktbare med skogkoordinatorer er hentet fra forskningsprosjektet «Fra ti til en – eiendomsverbyggende samarbeid for personlige skogeiere i kystskogbruket». Kystskogbruket initierte prosjektet i 2008, og «Fra ti til en» startet opp i 2009 med finansiering av dem, Norges forskningsråd og forskningsmidlene over jordbruksavtalen. Etter 5 år med det som må kunne omtales som en nyskapende arbeidsform hvor forskere, næringsaktører, forvaltning og interesseorganisasjoner har vært involvert i innovasjonsprosesser, presenteres konklusjonen på en sluttkonferanse i april. Skogkoordinator-stillinger vil da stå sentralt. Med slike stillinger på plass kan en gå «fra ti til en» skogeiere rundt forvaltning av skogen. Hadde SKOG22 bidratt til å få på plass et skogkoordinator-system, hadde SKOG22 ytt en vesentlig skjerv til beste for skogeiere, skogbruksnæring og industri i lang tid fremover – og det landet rundt.

Gro Follo
Seniorforsker Norsk senter for Bygdeforskning

NETT

Sagt på nationen.no

Lovbrudd hos grisebønder

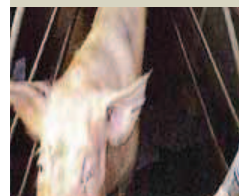
«Å skylde på at det er for trangt til dyra for at han ikke har fått lov til å utvide driftsbygning blir for dumt. Man skal ikke ha flere dyr enn driftsbygningens areal er beregnet for lovlig.

Paul O. Myhrås

Lovbrudd hos grisebønder II

«Hvorfor blir ikke disse grisekongenes virksomhet stengt på dagen? Har de for stor makt? Her er Mattilsynet for feige!

Terje Woodrow Hovde

Alvorlige lovbrudd: Mattilsynet har avdekket alvorlige brudd på dyrevelferdsloven hos en av Norges aller største svinebønder og hans to samarbeidspartnere.

FOTO: MATTILSYNET

Sagt på Twitter

«Spør @REMA1000: Stemmer det at kundene velger bort små løk i butikken? Bonde må vrake tonnevis småløk ...»

RINO ANDERSEN @RINOANDERSEN

«@rinoandersen @ole_ robert Vi ser at våre kunder foretrekker større løk fremfor småløk.»

REMA1000 @REMA1000

«@rinoandersen Tar inn småløk ved jevne mellomrom, sist i mars, for å se om dette er noe våre kunder ønsker.»

REMA1000 @REMA1000

«Venstre vil bedre barnehagelektørens lønns- og arbeidsvilkår.»

VENSTRE @VENSTRE

«Klimalov må på plass innen ett år. Hvis ikke vil @trineskeigrande søke rødgroen støtte for saken. Hva gjør Ap da?»

@THORBJARNEBØRE